

نهر علقمه

نهر علقمه، نهري است که از شطّ فرات سرچشمه می گیرد و جدا می شود. این نهر پس از جدایی از فرات، از کنار مشهد و مدفن مبارک حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام عبور می کند و از آنجا به طرف حرم مقدس امام حسین علیه السلام و سپس به سمت جاده ای که به جانب قبر جناب حر می رود جریان می یابد.

در کتاب معجم متن اللغه - که انصافاً در موضوع علم لغت بی نظیر است - ذیل ماده ی «علقم» می نگارد: یکی از معانی کلمه ی علقمه، نبقه است. سپس در ذیل لغت «نبق» می نویسد: یکی از معانی کلمه ی نبق، درخت سدر و میوه ی آن است. از تعریف فوق به دست می آید که واژه ی علقمه به معنی درخت سدر و میوه ی آن است.

با توجه به این توضیح و نیز روایتی که در ذیل می آید، معلوم می شود که در کنار نهر علقمه، درخت سدری وجود داشته است. چون عرب به درخت سدر علقمه می گوید و در کنار این نهر هم درخت سدر بوده، لذا این نهر را علقمه گفته اند، یعنی، آن نهري که درخت سدر در کنار (یا در نزدیکی) آن غرس شده است.

روایتی است که می گوید در نزدیکی قبر امام حسین علیه السلام (که تا قبر حضرت عباس علیه السلام چندان فاصله ای ندارد) درخت سدری وجود داشته است .

شیخ طوسی در کتاب امالی با ذکر روایان حدیث از یحیی بن مغیره ی رازی نقل می کند که گفت: نزد جریر بن عبدالحمید بودم که شخصی از اهل عراق بر او وارد گشت. جریر از آن شخص راجع به اوضاع عراق جويا شد، وی در جوابش گفت: من از عراق خارج نشدم مگر اینکه هارون الرشید دستور داد تا قبر مقدس امام حسین علیه السلام را شخم و شیار کردند و امر کرد تا آن درخت سدری که در آن جا بود قطع نمودند.

جریر بن عبدالله پس از شنیدن این موضوع دست های خود را بلند کرد و گفت: الله اکبر! و افزود: در این باره، یعنی در باب قطع کردن درخت سدر، حدیثی از پیامبر اعظم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم به ما

رسیده که سه مرتبه فرمودند: «لعن الله قاطع السدره!»، یعنی خدا لعنت کند کسی را که این درخت سد را قطع نماید! ولی ما از معنای این حدیث اطلاعی نداشتیم و اکنون می فهمیم که مقصود حضرت هارون الرشید بوده که این درخت را قطع کرده است تا مرقد مقدس حضرت امام حسین علیه السلام را تغییر دهد و مردم اثری از آثار این قبر شریف به دست نیاورند و در نتیجه به زیارت آن بزرگوار نروند.^۱

---

^۱- به نقل از کتاب: قمر بنی هاشم: ص ۱۵۳، (ج ۱۵ از مجموعه ی ستارگان درخشان) از مشیخ محمد جواد